

تحقیقی

کفایت همودیالیز در بیماران با نارسایی مزمن و غیرقابل برگشت کلیه در گرگان طی سال ۱۳۸۷

علیرضا شریعتی*^۱، دکتر محمد موجولو^۲، مسلم حسام^۳، عین ا. ملایی^۱، علی عباسی^۱، حمید آسایش^۱، آسیه خلیلی^۲

۱- کارشناس ارشد پرستاری و عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان، دانشگاه علوم پزشکی گرگان.

۲- استادیار گروه داخلی، دانشگاه علوم پزشکی گرگان. ۳- کارشناس ارشد مدیریت آموزشی و عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان، دانشگاه علوم پزشکی گرگان. ۴- کارشناس پرستاری، مرکز آموزشی درمانی ۵ آذر گرگان.

چکیده

زمینه و هدف: همودیالیز رایج‌ترین روش درمان جایگزینی نارسایی مزمن کلیه به‌شمار می‌رود. دیالیز ناکافی سبب افزایش مرگ و میر بیماران می‌شود. لذا تعیین کفایت دیالیز در این بیماران از اهمیت زیادی برخوردار است. این مطالعه به منظور تعیین کفایت همودیالیز و رابطه آن با متغیرهای دموگرافیک بیماران با نارسایی مزمن و غیرقابل برگشت کلیه با معیار kt/v (Clearance Time Volume) و URR (urea reduction ratio) در مرکز آموزشی درمانی ۵ آذر گرگان انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی از ۱۱۳ بیمار تحت همودیالیز دائم مرکز آموزشی درمانی ۵ آذر گرگان که سابقه حداقل سه ماه و بیش از یک بار دیالیز در هفته داشتند؛ به روش سرشماری، نمونه خون قبل و بعد از انجام دیالیز طی سال ۱۳۸۷ تهیه گردید. سطح سرمی BUN قبل از شروع همودیالیز و نیز در فاصله ۵ دقیقه پس از خاموش کردن پمپ از مسیر شریانی اندازه‌گیری شد. سپس kt/v بیماران با استفاده از فرمول $Daugirdas II$ اندازه‌گیری شد و رابطه آن با وزن، جنس، سطح تحصیلات، مدت زمان هر جلسه دیالیز، سرعت جریان خون، TMP (Terans Membran Pressure) و Kuf (Clearance Ultrafiltration) فیلتر، بیماری زمینه‌ای، تعداد دفعات دیالیز و روش دستیابی به عروق محاسبه گردید. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS-13 و آزمون‌های آماری تی، کای دو، فیشر و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: متوسط سابقه همودیالیز ۳۷ ماه و میانگین سن بیماران $51 \pm 6 \pm 4$ سال بود. ۷۷/۹ درصد از افراد مورد مطالعه با توجه به معیار kt/v و URR ، دیالیز موثر داشتند. با وجود این که دوز تحویلی دیالیز از میزان استاندارد کمتر بود؛ اما تفاوت معنی‌دار آماری با میزان استاندارد مشاهده نشد. بین میزان کفایت دیالیز با مدت زمان هر جلسه دیالیز، تعداد دفعات دیالیز در هفته، سرعت جریان خون و روش دستیابی به عروق ارتباط آماری معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$)؛ اما بین میزان کفایت دیالیز با وزن، جنس، تحصیلات، TMP ، بیماری زمینه‌ای و ku/f صافی ارتباط آماری معنی‌داری وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که کفایت دیالیز در گرگان در مقایسه با مطالعات انجام شده در دیگر نقاط کشور از وضعیت بهتری برخوردار می‌باشد.

کلید واژه‌ها: کفایت همودیالیز، نارسایی مزمن کلیه، گرگان

* نویسنده مسؤول: علیرضا شریعتی، پست الکترونیکی: shariati1382@yahoo.com

نشانی: گرگان، کیلومتر ۲ جاده گرگان به ساری، دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان، تلفن: ۴۴۲۶۹۰۰ (۰۱۷۱)، نمابر: ۴۴۲۵۱۷۱

وصول مقاله: ۸۷/۱۱/۲۱، اصلاح نهایی: ۸۸/۸/۱۲، پذیرش مقاله: ۸۸/۱۰/۲